

KOMISJONI OTSUS,

27. juuli 2011,

ohutusnõuete kohta, mida peavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ kohaselt järgima Euroopa standardid, et välistada akende sisekatete, nõõridega aknakatete ja turvaseadistega seotud ohud lastele

(EMPs kohaldatav tekst)

(2011/477/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiivi 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 4 lõike 1 punkti a,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivi 2001/95/EÜ artikli 3 lõike 2 teise lõigu kohaselt loetakse toode ohutuks, kui see vastab vabatahtlikele riigisisestele standarditele, millega on üle võetud Euroopa standardid, mille viitenumbrid on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (2) Kõnealused Euroopa standardid kehtestavad Euroopa standardimisasutused komisjoni määratud eriohutusunõuete alusel.
- (3) Paljudes kodudes on akende sisekatted ja muud aknakatted, millel on nõõrid, mida kasutatakse katte üles ja alla liigutamiseks (veonõõr) või katte eri osade koos hoidmiseks (koostenõõr). Need nõõrid kujutavad laste jaoks lämbumisohtu, sest võivad moodustuda silmused, millesse lapsed võivad akende läheduses mängides takerduda. Lapsed võivad ka nõõride kättesaamiseks ronida aknalauale või mööbliesemetele. Samuti võib juhtuda õnnetusi, kui voodi või võrevoodi paigutatakse akende lähedusse, kus nõõrid on lapse haardeulatuses.
- (4) 1998. aastal selgus Euroopa Liidu 15 liikmesriigi haiglate valimi uurimise käigus, et 129 last oli haiglasse sattunud akna sisekatte nõõri või kardinanõõri põhjustatud vigastuste tõttu ⁽²⁾. Hinnangute kohaselt sureb Ühendkuningriigis aknakatete nõõridesse takerdumise tõttu igal aastal üks või kaks last. Komisjonini on jõudnud ka teave kümne surmaga lõppenud õnnetuse kohta lastega vanuses 15–36 kuud, mis juhtusid Iirimaal, Soomes, Madalmaades, Ühendkuningriigis ja Türgis ajavahemikul 2008–2010. Ameerika Ühendriikides on teadaolevalt

alates 1999. aastast olnud nõõridega aknakatete tõttu 119 surmajuhtumit ja 111 muud õnnetusjuhtumit. Kanadas on alates 1986. aastast samade toodetega seostatud 28 surmajuhtumit ja 23 muud õnnetusjuhtumit. Austraalias on alates 2000. aastast aknakatete nõõrides lämbunud vähemalt 10 last ⁽³⁾. Need arvnäitajad kajastavad üksnes osa probleemist, sest paljudel juhtudel samalaadsetest õnnetustest ei teatata ⁽⁴⁾.

- (5) Uuringutest nähtub, et enamik aknakatete nõõride põhjustatud surmaga lõppevaid õnnetusi juhtub 16–36 kuu vanuste lastega magamistubades. Rohkem kui poolte õnnetuste puhul on lapsed umbes 23 kuu vanused. Kuigi lapsed liiguvad selles vanuses vabalt, on neil raske end nõõridesse takerdumise korral vabastada, sest nende pea kaalub proportsionaalselt keha suhtes rohkem kui täiskasvanul ja nad ei kontrolli oma lihaseid veel täiel määral. Ka ei ole veel täielikult välja kujunenud nende hingetoru, mis on väiksem ja vähem jäik kui täiskasvanute ja suuremate laste puhul, ning põhjustab kaela pitsitamisel kiiremini lämbumist ⁽⁵⁾.
- (6) Euroopa standard EN 13120:2009 sisaldab akende sisekatete toimenõudeid, sealhulgas ohutusnõudeid. Kuid mõningaid õnnetustega seostatud aknakatete tüüpe kõnealuse standardi kohaldamisala ei hõlma.
- (7) Euroopa standardis EN 13120:2009 nimetatakse nii käsitsi kui elektriliselt juhitavaid akende sisekatteid, millest viimaseid reguleeritakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiviga 2006/42/EÜ (mis käsitleb masinaid) ⁽⁶⁾. Kuid kõnealuses direktiivis ei käsitleta laste ohutust seoses tootega kaasneva spetsiifilise lämbumisohtuga ning seda ei kohaldata käsitsi juhitavate nõõridega aknakatete suhtes.
- (8) Elektriline juhtimine võib välistada veonõõriga kaasneva ohu, kuid mitte koostenõõriga seotud ohu.
- (9) Muud katmata ja haardeulatuses olevate ohtlike nõõridega aknakatted on laste jaoks sama ohtlikud.

⁽¹⁾ EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4.⁽²⁾ http://ec.europa.eu/consumers/reports/rights_child_safety_prod.pdf⁽³⁾ <http://www.ocba.sa.gov.au/productsafety/warning/blindcords.html>⁽⁴⁾ <http://www.cpsc.gov/CPSC/PUB/PREREL/PRHTML97/97136.html>⁽⁵⁾ <http://www.rospa.com/about/currentcampaigns/blindcords/>⁽⁶⁾ ELT L 157, 9.6.2006, lk 24.

- (10) Aknakatete nõõridega seotud õnnetuste aruannetes nimetatatakse surma põhjusena lämbumist. Olemasolevad Euroopa standardid, mida kohaldatakse erinevate aknakatete suhtes, ei hõlma kõnealuse ohuga seotud nõudeid.
- (11) Et hõlmata turvaseadiste ebaõigest või puudulikust paigaldamisest tulenevaid ohtusid, peaksid tootjad turvaseadiste või aknakatete konstruktsiooni täiustama, et vältida toote kasutamist siis, kui turvaseadised ei ole õigesti paigaldatud või puuduvad.
- (12) Seega tuleb sätestada ohutusnõuded, et tagada akende sisekatete ja nõõridega varustatud muude aknakatete põhimõtteline ohutus lastele ning välistada ligipääsetavatest nõõridest ja väikestest osadest põhjustatud poomis- ja lämbumisoht.
- (13) Lisaks nõõridega aknakatete ja akende sisekatete ohutusnõuetele tuleb ohutusnõuded ja -teave kehtestada ka turvaseadistele.
- (14) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiivi 2001/95/EÜ artikli 15 alusel loodud komitee arvamusega ning ei Euroopa Parlament ega nõukogu ole vastuväiteid esitanud,
- c) „ohtlik silmus”– silmus, mis moodustub aknakatte materjaliga ühendatud või ühendamata ja katmata (haardeulatuses) nõõrist, ketist või muust samalaadsest tarvikust ning millesse võib mahtuda väikelapse pea, tekitades sellega lämbumisohtu;
- d) „turvaseadised”– seadis või konstruktsioon, mis kaitseb väikelapsi lämbumisohtu eest, nt takistab ohtliku silmuse tekkimist nõõris või ketis, vabastab silmuse, vabastab nõõri või keti, kui silmus on tekkinud, või kui nõõri või keti otsas on raskus, takistab laste ligipääsu nõõrile või ketile, hoiab ära nõõride sassimineku;
- e) „ligipääsetav nõõr, kett, kuulsett või samalaadne tarvik”– nõõr, kett, kuulsett või samalaadne tarvik, mis on ligipääsetav akna sisekatte või muu aknakatte eest, tagant või küljelt ning milleni võib ulatuda väikelaps ja sattuda seega lämbumisohtu. Kõrgust ei loeta ligipääsetavust piiravaks teguriks.

Artikkel 2

Akende sisekatetele, nõõridega aknakatetele ja turvaseadistele esitatavad ohutusnõuded, mis peavad kajastuma direktiivi 2001/95/EÜ artikli 4 kohastes Euroopa standardites, sätestatakse käesoleva otsuse lisas.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „akende sisekatted”– aknakatte, mis paigaldatakse mis tahes kohta hoones;
- b) „nõõridega aknakatted”– akende katmiseks mõeldud toode, mis ei ole akna sisekatte ja millel on katmata nõõrid. Kõnealused aknakatted võib paigutada akna välisküljele, kahe aknaklaasi vahele või akna ette;

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Brüssel, 27. juuli 2011

Komisjoni nimel
president

José Manuel BARROSO

LISA

Akende sisekatetele, nõõridega aknakatetele ja turvaseadistele esitatavad ohutusnõuded

1. KOHALDAMISALA

Käesolevas dokumendis kirjeldatud ohutusnõudeid kohaldatakse kõigi järgmiste akende sisekatete ja nõõridega aknakatete suhtes, olenemata nende konstruktsioonist ja materjalist:

- ribakardinad;
- rulood;
- lamellkardinad;
- voldikkardinad ja kärgkardinad;
- Rooma kardinad;
- Austria/festoonkardinad;
- paneelkardinad;
- aknaluugid;
- ülesrullitavad katted.

Nimetatud nõudeid kohaldatakse samuti drapeeringute, putukavõrkude ning kompaksete klaasitud moodulite katete suhtes, kui nende liigutamiseks kasutatakse nõõre, kette, kuulketi ja samalaadseid vahendeid, mis on ligipääsetavad ja võivad tekitada ohtlikke silmuseid.

Kõnealuste ohutusnõuete sihtgrupp on vähemalt lapsed (väikelapsed) vanuses 0–42 kuud.

2. NÕUDED

Akende sisekatete ja nõõridega muude aknakatete toimenõuete kehtestamisel tuleb arvesse võtta nende eeldatavaid kasutustingimusi ning võimalikke ohte, mida võivad lastele põhjustada ligipääsetavad nõõrid, ketid, kuulketid ja samalaadseid tarvikuid.

Et vähendada poomis- ja lämbumisohtu, peab akende sisekatete (ja nõõridega aknakatete) konstruktsioon olema ohutu. Kui toodet kasutatakse eeldatavasti sellises keskkonnas, kus võivad tõenäoliselt viibida väikelapsed või kuhu neil on ligipääs (nt kodud, hotellid, haiglad, kirikud, kauplused, koolid, lasteaiad ja muud avalikud kohad), tuleb selle konstruktsiooni turvalisuse seisukohast kaaluda kõiki kõrgtehnoloogia võimalusi. Samuti kohaldatakse kõnealuseid ohutusnõudeid selliste akende sisekatete ja muude aknakatete suhtes, mis paigaldatakse büroodesse või muudesse ruumidesse, mille kasutus muutub ja kus võivad edaspidi viibida väikelapsed.

Ligipääsetavate nõõride, kettide, kuulketide ja samalaadsete tarvikutega akende sisekatted ja nõõridega aknakatted peavad vastama järgmistele miinimumnõuetele:

- 1) nõõrid, ketid, kuulketid ja samalaadseid tarvikuid ei moodusta ohtlikke silmuseid;
- 2) kui toote konstruktsioon ei välista ohtliku silmuse moodustumise võimalust, lisatakse lapse lämbumisohtu minimeerimiseks tootele asjakohane turvaseadis;
- 3) turvaseadis peab olema toote lahutamatu osa;
- 4) turvaseadis, mis ei ole toote lahutamatu osa (nt kinnitusdetailid) paigaldatakse eelnevalt akende sisekatete või muude nõõridega aknakatete veonõõridele või kettidele või kuulketidele. Turvaseadisel peab olema ka selgesti nähtav hoiatus, mis edastab vähemalt järgmised sõnumid: „Lapsed võivad turvaseadise puudumisel sattuda lämbumisohtu. Lugege tähelepanelikult paigaldamisjuhendit ja tegutsege vastavalt. Kasutage alati turvaseadist, et nõõrid või ketid oleksid lastele kättesaamatud.”;
- 5) turvaseadise olemasolu korral ei tohi väikelapse tegevus seda mingil moel mõjutada. Samuti ei tohi turvaseadisest tuleneda laste füüsilise vigastuse ohtu (nt teravad ääred, sõrmpidi kinnijäämine või esile ulatuvad osad). Turvaseadised peavad läbima ka vastupidavus- ja väsimuskatsed (kulumine) ning olema ilmastikukindlad. Turvaseadisest ei tohi eralduda väikesi osi, mis võivad põhjustada lastel lämbumisohtu;

- 6) nõõridest, kettidest, kuulketidest ja samalaadsetest tarvikutest ei tohi eralduda väikesi osi, mis võivad põhjustada lastel lämbumisohtu.

3. TOOTE OHUTUSTEAVE

Hoiatused esitatakse selgelt ja nähtavalt müügikohtades, pakendil, tootel ja kasutamisyhendas. Hoiatused peavad edastama vähemalt järgmist:

- „Väikelapsed on lämbunud tõmbenõõridesse, kettidesse ja paeladesse, samuti toote veonõõridesse tekkinud silmusesse sattumise tagajärjel.”
- „Takerdumis- ja lämbumisohtu vältimiseks ei tohi nõõrid väikelastele ligipääsetavad olla. Need võivad keerduda ümber lapse kaela.”
- „Voodid, võrevoodid ja mööbliesemed ei tohi olla aknakatete nõõride läheduses.”
- „Ärge siduge nõõre kokku. Veenduge, et nõõrid ei keerduks ega moodustaks silmuseid.”

Hoiatustele lisatakse asjakohane piktogramm.

Tootel peab olema ka tootja või importija ning olemasolu korral kutselise paigaldaja nimi või kaubamärk.

Pakendis peavad olema juhendid akna sisekatte või muu aknakatte (sh turvaseadis(t)e) kokkupanemise, paigaldamise ja ohutu kasutamise kohta.

4. KOHANDATAVATELE TURVASEADISTELE ESITATAVAD NÕUDED

Akna sisekattele või nõõridega aknakattele paigaldatav asjakohane turvaseadis peab vastama 2. osas sätestatud nõuetele.

Turvaseadisega peavad olema kaasas järgmised hoiatused, teave ja juhendid:

- tootja või importija ning olemasolu korral kutselise paigaldaja nimi või kaubamärk;
 - juhendid: „Enne toote paigaldamist ja kasutamist lugege hoolikalt käesolevat juhendit. Lapsed võivad sattuda lämbumisohtu, kui toode ei ole nõuetekohaselt paigaldatud. Kasutage juhendit vajaduse korral ka edaspidi.”; „Täiendavate turvaseadiste paigaldamine vähendab küll lämbumisohtu, kuid ei välista seda täielikult.”;
 - juhendid: „Kui toodet ei kasutata pidevalt, katsetage seda enne kasutamist” ning „Kui toode ei ole töökorras, asendage see”;
 - hoiatus, et väikeste osade eraldumine võib lapsel põhjustada lämbumist;
 - teave selle kohta, milliste akende sisekatete või nõõridega aknakatete jaoks on toode mõeldud ja vastavalt katsetatud;
 - teave kasutamise kohta (otstarve ja turvaseadise võimalikud toimepiirangud);
 - täpsed juhised turvaseadise korrektse paigaldamise ja asukoha ning spetsiaalsete koostetööriistade vajaduse kohta annab turvaseadise tarnija;
 - juhistele lisatakse arusaamise hõlbustamiseks piktogramm;id
 - kogu muu vajalik teave turvalise kasutamise jaoks.
-